

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року)

Харків 2023

УДК 378.013:61(082)(477)

A43

Затверджено Вченою радою ХНМУ
Протокол № 3 від 28.03.2023

Редакційна колегія:

В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов,
І.А. Чухно, І.В. Завгородній, Л.В. Фоміна,
І.В. Корнейко, К.В. Волошко, П.Д. Перцев.

**A43 Актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти: матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року) / ред. кол.: В.А. Капустник, В.Д. Марков-
ський, В.В. М'ясоєдов та ін. – Харків: ХНМУ, 2023. – 267 с.**

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їхніх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення запланованих програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітньо-професійних програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний медичний університет, 2023

Victoriia Kuzina, Maryna Tkachenko, Nataliia Kovalenko EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM.....	131
Кузьменко Н.В., Пода О.А., Несіна І.М. ГОТОВНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	134
Кузьміна І.Ю., Павлова О.О., Шевченко О.М., Кузнецова М.О. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ – ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	137
Купновицька І.Г., Губіна Н.В., Калугіна С.М., Вівчаренко М.П. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	140
Купновицька І.Г., Клименко В.І., Фітковська І.П. СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЕЛЕМЕНТ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН «КЛІНІЧНА ФАРМАКОЛОГІЯ» І «КЛІНІЧНА ФАРМАЦІЯ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА» В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ.....	141
Лазуренко В.В., Старкова І.В., Тіщенко О.М. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ.....	142
Лемішко І.Г. ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ: НАВЧАТИСЯ, ЩОБ НАВЧАТИ.....	144
Летяго Г.В., Чернуський В.Г., Волошин К.В., Крутенко Н.В., Шевченко Н.С. ВИКОРИСТАННЯ GOOGLE-ДОКУМЕНТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАННЯ.....	146
Лесний В.В. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	148
Литовська О.В. ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТИПОВИХ ПОМИЛОК ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАВЧАННЯ.....	149
Лісецька І.С., Дмитренко І.А. МІСЦЕ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	151
Ломакін І.І., Бабійчук В.Г., Кудокоцева О.В. ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ.....	153
Лотоцька Л.Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	154
Лукашенко Л.В., Лихасенко І.В. ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ.....	156

Додатковий тиск робить дедалі помітнішими слабкі сторони цифровізації медичної освіти: проблеми з апаратним та програмним забезпеченням, цифрові навички, часові ресурси.

Короткотермінова реструктуризація освітньої інфраструктури з безпрецедентними суспільними змінами не може відразу задовольнити всі вимоги учасників освітнього процесу. Жоден вебінар не замінить практичних занять для здобувачів-медиків. Саме тому в медичній освіті змішане навчання може слугувати відмінною альтернативою повному онлайн-навчанню. Проте, багато здобувачів-медиків та викладачів оцінюють цифровізацію як перспективу майбутнього в освітньому процесі та цінують гнучкість і зручність, які пропонує цифрове навчання.

Перелік використаних джерел:

1. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / Скрипник І.М. та ін. Проблеми безперервної медичної освіти та науки. 2020. № 3. С. 29–32.
2. Лотоцька Л.Б., Лотоцька-Дудик У.Б., Крупка Н.О. Переваги та перепони у застосуванні онлайн навчання в медичній освіті. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Т. 1, № 58. С. 354–360.
3. Нагорний В.В., Донченко А.О., Нагорна Н.О. Застосування цифровізації навчального простору в закладі вищої освіти // Інновації медичної освіти: перспективи, виклики та можливості: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Запоріжжя, 21 січня 2022 р. Запоріжжя: ЗДМУ. 2022. С. 411–417.
4. A survey of E-learning methods in nursing and medical education during COVID-19 pandemic in India / H. K. Singh et al. Nurse Education Today. 2021. Vol. 99. P. 104796.
5. COVID-19 pandemic: Early effects on pediatric rehabilitation medicine training / E. Kivlehan et al. Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine. 2020. Vol. 13, no. 3. P. 289–299.
6. Geha R., Dhaliwal G. Pilot virtual clerkship curriculum during the COVID-19 pandemic: Podcasts, peers and problem-solving. Medical Education. 2020. Vol. 54, no. 9. P. 855–856.

ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

Лукашенко Л.В., Лихасенко І.В.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Вступ. Сучасне суспільство вимагає глибокої підготовки всіх його членів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у своїй професійній діяльності [1]. Пандемія COVID-19, яка розпочалася в Україні навесні 2020 року змусила перейти від традиційної аудиторної освіти на дистанційну та змішану при викладанні «Пропедевтики внутрішньої медицини». Досвід професорсько-викладацького складу, набутий у Запорізькому державному медичному університеті, дав змогу швидко перевести навчальний процес у дистанційний формат [2].

Основна частина. Перехід на дистанційну форму викладання пропедевтики внутрішньої медицини почався зі створення команд на платформі MS Teams для

кожної академічної групи студентів 3-го курсу та загальних команд факультетів для проведення лекцій. У кожній загальній команді було розміщено матеріали для підготовки до практичних занять (підручники, посібники, схема медичної історії хвороби), тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів.

Організація практичних занять за дистанційною формою навчання була трансформована в хмарне освітнє середовище. Згідно з робочою програмою вивчення дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» складається з двох розділів: розділ 1 «Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб» та розділ 2 «Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів». Завданнями вивчення пропедевтики внутрішньої медицини є навчання студентів методам обстеження хворих, розпізнавання основних клінічних синдромів, формулювання синдромального діагнозу.

Проведення практичних занять за першим розділом було структуроване на кілька частин:

1. Вступна частина – визначення навчальних цілей та їх обґрунтування.
2. Теоретична частина – відповідь на питання студентів.
3. Демонстрація відео з методикою проведення обстеження хворого згідно з темою заняття.
4. Тестовий контроль рівня знань на платформі MS Forms.

Організаційна структура другої частини була розподілена таким чином:

1. Визначення навчальних цілей та їх обґрунтування.
2. Самостійна робота студентів з історією хвороби віртуального пацієнта, де присутні скарги, розпитування за системами, анамнез захворювання та життя, об'єктивне обстеження всіх систем та дані додаткових методів дослідження.

3. Розбір результатів самостійної роботи студентів (інтерпретація даних, отриманих під час обстеження хворих, виявлення факторів ризику або етіологічних факторів захворювання, аналіз результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження, формування основних клінічних синдромів, формулювання синдромального діагнозу).

4. Тестовий контроль рівня знань на платформі MS Forms.

Співробітники нашої кафедри розробили онлайн-курс на платформі edX для самостійної роботи студентів «Інструментальні методи дослідження в клініці внутрішніх хвороб», основним завданням якого є ознайомлення студента із сучасними інструментальними методами дослідження дихальної, серцево-судинної, травної систем та нирок. На курсі разом з теоретичним матеріалом представлено відео з методикою проведення інструментальних методів дослідження цих систем.

Висновки. При вивченні пропедевтики внутрішньої медицини за дистанційною формою навчання студенти здобули знання, а співробітники кафедри набули досвід проведення практичних занять онлайн.

Перелік використаних джерел:

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

2. Колесник Ю.М. Кроки трансформації освітнього процесу до дистанційної форми навчання у ЗДМУ / Ю.М. Колесник, М.О. Авраменко, С.А. Моргунова, О.А. Рижов // Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2020: матеріали Всеукр. наук.-метод. відеоконф. з міжнар. участю (19–20 листопада 2020 р., Запоріжжя). – Запоріжжя, 2020. – С. 3–5.

СУЧАСНІ ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ

Лупир А.В., Ященко М.І., Шушляпіна Н.О., Дзиза А.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Реформування вищої освіти в Україні обумовлено запитом сучасного суспільства, щодо необхідності відповідати світовим стандартам. Головним питанням вищої медичної школи на університетському, академічному та післядипломному етапах є підготовка компетентного, конкурентноспроможного на ринку праці фахівця, здатного самостійно і творчо вирішувати професійні завдання, адаптуватися до соціально-економічних, інноваційно-технологічних досягнень [1, 288 с.; 2, с. 17].

Оволодіння професійними компетентностями здобувачем базується на методологічних підходах викладання дисциплін, поєднанні навчання з вихованням на принципах моральної етики [3, с. 56–60].

Загальнонаукова методологія викладання відображує зв'язок і взаємозумовленість явищ і процесів навколишньої дійсності. Звертається увага на конкретність питання з урахуванням можливих поєднань і розвитку дослідження в навчанні в історичному аспекті [4, 416 с].

Особистісний підхід педагогічного процесу надає можливість реалізувати унікальність кожної індивідуальності виявити її інтелектуально-моральний потенціал, сприяє саморозвитку, удосконаленню знань та умінь [3, с. 56–60].

Складовою гуманістичної методології є полісуб'єктивний підхід у педагогічному процесі, який дозволяє сформувати в людини впевненість у творчих можливостях в умовах спілкування в команді (принцип діалогу) [5, с. 249–252].

Культурологічний підхід у навчанні передбачає засвоєння особистістю культури її діяльності в професії. Перебування фахівця в конкретному соціокультурному середовищі (етнічна спільнота) поєднує індивідуальне, загальнолюдське, національне [4, 416 с].

Впровадження в педагогічний процес методологічних принципів, що сприяють здобуттю об'єктивних знань, є використання сучасних інноваційно-технологічних засобів (електронні ресурси, симулятори, ігрові методи та інше) [6, 205 с.].

Змістовним обґрунтуванням освітньої методології є філософський підхід, що визначає світогляд пізнання, усвідомлення дійсності та її змін у суспільстві [4, 416 с.].

Педагогічна складова освітнього процесу вищої медичної школи має багатовекторну спрямованість методології викладання, яка обумовлює підготовку сучасного високопрофесійного, компетентного, конкурентноспроможного фахівця.

Перелік використаних джерел:

1. Максименко С.Д. Педагогіка вищої медичної освіти (текст): підручник / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 288 с.